

Valsts sociālās
apdrošināšanas
aģentūra

Valsts sociālā apdrošināšana

Pabalstu metodiskās vadības daļa

Anita Jakseboga

Anita.Jakseboga@vsaa.gov.lv

Valsts sociālās
apdrošināšanas
aģentūra

Svarīgi zināt MU nodokļa maksātājiem

- No 30.06.2021. visi MU darbinieki zaudē MU darbinieka statusu un kļūst par d/ņ, par kuriem VSAOI maksā vispārējā kārtībā un iesniedz d/d ziņojumu
- MU ir jāiesniedz VID ziņas, ka darbinieki ar 30.06.2021. zaudē MU darbinieka statusu un ar 01.07.2021. iegūst "parasta" darba ņēmēja statusu
- MU īpašnieks par sevi var turpināt maksāt MU nodokli un iesniegt MU deklarāciju
- MU deklarācijā jānorāda ceturkšņa apgrozījums pa mēnešiem

Valsts sociālās
apdrošināšanas
aģentūra

Patentmaksātāji

- Patentmaksātāji, kuri patentmaksu ir samaksājuši līdz 31.12.2020. turpina būt sociāli apdrošināti, kā līdz šim periodā par kuru ir samaksāta patentmaksa
- No 01.01.2021. patentmaksu var maksāt tikai vecuma pensionāri un personas ar I vai II grupas invaliditāti un viņi nav sociāli apdrošināmi, viņi maksā samazināto patentmaksu un tā ir tikai IIN maksājums
- Pārējie patentmaksas maksātāji 2021.gadā var izvēlēties maksāt MU nodokli vai maksāt VSAOI vispārējā kārtībā

Valsts sociālās
apdrošināšanas
aģentūra

Pašnodarbinātie no 01.07.2021.

- Ja ienākumi nerasniedz minimālo darba algu, reizi ceturksnī veic VSAOI 10% apmērā pensiju apdrošināšanai
- Pašnodarbinātajam ir tiesības iesniegt VID apliecinājumu, ka viņa ienākumi nerasniegs minimālo darba algu, līdz:
15.07.2021. par 2021.gada 3.ceturksni,
15.10.2021. par 2021.gada 4.ceturksni.
- Tādā gadījumā pašnodarbinātajam nav jāmaksā papildus 10% pensiju apdrošināšanai
- Ja pašnodarbinātais nav iesniedzis VID apliecinājumu, ka viņa ienākumi nerasniegs minimālo algu, un viņa ienākumi ir mazāki par minimālo algu, tad pašnodarbinātajam jāmaksā papildus 10% pensiju apdrošināšanai līdz minimālajai algai

Valsts sociālās
apdrošināšanas
aģentūra

Autoratlīdzības saņēmēji

- Ja 2021.gadā tiek izmaksāta autoratlīdzība par līgumu, kas noslēgts 2020.gadā, tad VSAOI pensiju apdrošināšanai veic tāpat kā 2020.gadā.
- No 01.01.2021. līdz 30.06.2021. VSAOI no autoratlīdzībām tiek veiktas tāpat kā 2020.gadā
- No 01.07.2021. līdz 31.12.2021. autoratlīdzības izmaksātājs ietur nodokli 25% no ienākumiem līdz 25 000 eiro un 40%, ja ienākumi pārsniedz 25 000 eiro

No samaksātā nodokļa:

- 80% ir VSAOI visiem apdrošināšanas veidiem, kuriem pakļauts pašnodarbinātais,
- 20% ir IIN
- autoratlīdzības saņēmējs, kuram piešķirta valsts vecuma pensija vai, kuram ir noteikta I vai II grupas invaliditāte, nav obligāti sociāli apdrošināms
- autoratlīdzības izmaksātājs obligātās iemaksas neveic par autoratlīdzības saņēmējiem, kuru pastāvīgā dzīvesvieta nav Latvijas Republikā

Valsts sociālās
apdrošināšanas
aģentūra

VSAOI objekta aprēķināšana autoratlīdzības saņēmējiem

- Autoratlīdzības saņēmējam no 2021. gada 1. jūlija valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu (VSAOI) objekts tiks aprēķināts no 80% no samaksātā nodokļa
- no autoratlīdzības 600 eiro nodoklis ir samaksāts 150 eiro un 80% ir VSAOI - 120 eiro.
- Pašnodarbinātā VSAOI likme ir 31,07%
- VSAOI objekts tiek aprēķināts 386,23 eiro ($120 \times 100 : 31,07$) un tas tiks ņemts vērā piešķirot pakalpojumus
- Pensijas kapitāls tiks aprēķināts 20% no aprēķinātā VSAOI objekta 77,24 eiro I pensiju līmenim vai 14% (54,07 eiro) I līmenim un 6% (23,17 eiro) II līmenim

Valsts sociālās
apdrošināšanas
aģentūra

VSAOI objekta aprēķināšana MU nodokļa maksātājam

- MU īpašniekam no 2021. gada 1. jūlija VSAOI objekts tiks aprēķināts no 80% no MU nodokļa
- Ja MU nodoklis par mēnesi ir samaksāts 150 eiro, tad 80% ir VSAOI - 120 eiro.
- Pašnodarbinātā VSAOI likme ir 31,07%
- VSAOI objekts tiks aprēķināts 386,23 eiro (120x100:31,07)
- Pensijas kapitāls tiks aprēķināts 20% no aprēķinātā VSAOI objekta 77,24 eiro I pensiju līmenim vai 14% (54,07 eiro) I līmenim un 6% (23,17 eiro) II līmenim

Valsts sociālās
apdrošināšanas
aģentūra

Minimālās obligātās iemaksas

- No 01.07.2021. tiek ieviestas minimālais VSAOI objekts ceturksnī $500 \times 3 = 1500$ eiro
- Izņēmuma statusi – 11
- minimālo obligāto iemaksu objektu nepiemēro proporcionāli par tām taksācijas gada kalendāra dienām, kurās
- darba ņēmējs atrodas bezalgas atvaļinājumā, bērna kopšanas atvaļinājumā,
- darba ņēmējam (bērna tēvam) ir piešķirts atvaļinājums sakarā ar bērna piedzimšanu,
- darba ņēmējs atrodas bezalgas atvaļinājumā, kas piešķirts darba ņēmējam, kura aprūpē un uzraudzībā pirms adoptijas apstiprināšanas tiesā ar bāriņtiesas lēmumu nodots aprūpējamais bērns,
- kā arī par pārejošas darbnespējas, grūtniecības un dzemdību atvaļinājuma kalendāra dienām, par kurām maksātājam ir izsniegta darbnespējas lapa

Valsts sociālās
apdrošināšanas
aģentūra

- Par notiesāto, kurš tiek nodarbināts soda izciešanas laikā,
- Par personu, kura ir sasniegusi vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, vai kurai ir piešķirta vecuma pensija (arī priekšlaicīgi),
- Par personu ar I un II grupas invaliditāti,
- Par personu, kurai pašas vai laulātā algas nodokļu grāmatiņā ir reģistrēts bērns, kas nav sasniedzis 3 gadu vecumu,
- Par personu, kuras pašas vai laulātā algas nodokļu grāmatiņā ir reģistrēti 3 vai vairāk bērni līdz 18 gadu vecumam vai līdz 24 gadu vecumam, no kuriem vismaz viens ir jaunāks par 7 gadiem, kamēr bērns turpina mācīties vispārējās, profesionālās, augstākās vai speciālās izglītības iestādē,
- personu, kuras pašas vai laulātā algas nodokļu grāmatiņā ir reģistrēts nepilngadīgs bērns, kurš ir atzīts par personu ar invaliditāti,
- personu līdz 24 gadu vecumam, kura mācās vispārējās, profesionālās, augstākās (pilna laika studijā) vai speciālās izglītības iestādē, izņemot laiku, kad attiecīgā persona ir pārtraukusi mācības vai studijas,

Valsts sociālās
apdrošināšanas
aģentūra

- personu, kuru nodarbina Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā reģistrēts darba devējs,
- personu, kura ir pakļauta sociālās atstumtības riskam un kuru nodarbina darba devējs, kam piešķirts sociālā uzņēmuma statuss,
- personu, kura sniedz valsts finansēta pavadoņa (bērnam līdz 18 gadu vecumam) vai asistenta pakalpojumu vai pašvaldības finansētu aprūpes pakalpojumu, vai ES projektu ietvaros finansētu aprūpes pakalpojumu bērnam līdz 18 gadu vecumam,
- laiku, kurā pašnodarbinātajam ir pārtraukta saimnieciskā darbība,
- sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa maksātājam, iekšzemes darba ņēmējam pie darba devēja ārvalstnieka un ārvalsts darba ņēmējam pie darba devēja ārvalstnieka

Valsts sociālās
apdrošināšanas
aģentūra

- VSAA 3 mēnešus pēc ceturkšņa beigām aprēķinās minimālās VSAOI, kas darba devējam un pašnodarbinātajam būs jāpiemaksā līdz minimālajam VSAOI objektam
- Ja persona ir d/ņ pie vairākiem darba devējiem un pašnodarbinātais, visi viņa ienākumi un aprēķinātais VSAOI objekts tiks saskaitīti kopā un ņemti vērā
- VSAA informāciju par summām, kas d/d un pašnodarbinātajam ir jāpiemaksā, sniegs VID un VID šo informāciju EDS paziņos nodokļu maksātājiem

Valsts sociālās
apdrošināšanas
aģentūra

Minimālais VSAOI objekts ir noteikts ceturksnim 1500 eiro (500x3). Tātad ienākumiem jābūt minimālās algas apmērā katrā mēnesī vai ceturksnī kopā 1500 eiro (500x3)

- Autoratlīdzības saņēmējam ienākumi jūlijā 600, augustā 300, septembrī 500 eiro
- Ienākumi ceturksnī kopā ir 1400 eiro un minimālās iemaksas būs jāpiemaksā no 100 eiro papildus 10% pensiju apdrošināšanai;
- nodoklis samaksāts 350 eiro;
- 80% ir 280 eiro

Valsts sociālās
apdrošināšanas
aģentūra

Piemērs - darba ņēmējs un pašnodarbinātais

- Darba ņēmēja ienākumi 3.ceturksnī pa mēnešiem -
- 200, 300 un 200 eiro, kopā 700 eiro
- Pašnodarbinātajam ienākumi pa mēnešiem -
- 150, 200 un 150 eiro, kopā 500 eiro
- Kopā par darba ņēmēju un pašnodarbināto VSAOI ceturksnī veiktas no ienākumiem 1200 eiro
- No starpības 300 eiro (1500-1200) VSAOI papildus būs jāveic darba devējam 102,27 eiro (34,09% no 300)

Valsts sociālās
apdrošināšanas
aģentūra

Divi darba devēji

- pie viena alga ir 200, 300 un 200 eiro
- pie otra 100, 200 un 100 eiro
- Kopā ienākumi ceturksnī ir 1100 eiro
- Minimālās iemaksas ir aprēķinātas 400 eiro par ceturksni un darba devējiem tās būs jāpiemaksā katram proporcionāli sava darba ņēmēja ienākumiem

Valsts sociālās
apdrošināšanas
aģentūra

MU nodokļa maksātājiem

- Minimālās obligātās iemaksas aprēķinās, ņemot vērā MU nodokļu deklarācijā norādīto apgrozījumu
- Ja apgrozījums ceturksnī būs mazāks par minimālo algu un VID nebūs iesniegts apliecinājums, VSAA aprēķinās minimālās VSAOI, kas būs jāpiemaksā pensiju apdrošināšanai

Valsts sociālās
apdrošināšanas
aģentūra

Nepilnais darba laiks

Tā kā normatīvajos aktos nav paredzēts, ka darbiniekiem, kuri strādā nepilnu darba laiku, netiek piemērotas minimālās VSAOI, tad arī par šiem darbiniekiem darba devējam tiks aprēķinātas minimālās VSAOI, kas jāpiemaksā

Valsts sociālās
apdrošināšanas
aģentūra

- Ja persona ir d/ņ un pašnodarbinātais, VSAOI jāpiemaksā ir tikai d/d
- Pēc kalendārā gada beigām VSAA vēlreiz aprēķinās minimālās VSAOI, ņemot vērā gada minimālo VSAOI objektu (500x12) un informēs VID par d/d un pašnodarbinātā pārmaksātajām minimālajām VSAOI

Valsts sociālās
apdrošināšanas
aģentūra

Jautājums

Vai no autoratlīdzības ieturētais sociālais nodoklis ietekmēs arī slimības pabalsta, atvaļinājuma naudas, iespējamā dīkstāves pabalsta lielumu, ja pēc tāda nākotnē radīsies vajadzība, vai arī tikai iespējamo pensijas lielumu? Lūdzu aprēķina piemēru, pieņemot, ka algas un autoratlīdzības lielums ir vienāds, piemēram, 500 + 500 eiro, cik no katras šīs daļas uzkrāsies pensijai? Vai uz to daļu, kas iemaksāta no autoratlīdzības, attieksies otrais pensiju līmenis?

- No autoratlīdzības 500 eiro tiks samaksāts nodoklis 25% apmērā 125 eiro, 80% no tā ir VSAOI – 100 eiro. VSAOI objekts tiks aprēķināts 321,85 eiro apmērā un tas tiks ņemts vērā pakalpojumu aprēķinā
- Pensijas kapitāls tiks aprēķināts 64,37 eiro apmērā, kas sadalās 45,06 eiropensiju I līmenim un 19,31 eiro pensiju II līmenim
- No darba algas 500 eiro pensijas kapitāls būs 100 eiro, kas sadalās 70 eiro pensiju I līmenim un 30 eiro pensiju II līmenim

Valsts sociālās
apdrošināšanas
aģentūra

MU nodokļa maksātājs

VSAOI ir iekļauts 25% (40%) MU nodokļa maksājumā. Kā tas ies kopā ar minimālo VSAOI? Vai tur kas būs jāpiemaksā? Un vai kādā brīdī uz šo attiecas 10% VSAOI likme, kā tas ir saimnieciskās darbības veicējam virs minimālā VSAOI objekta?

- MU nodokļa maksātājs nodokļa deklarācijā norāda apgrozījumu pa mēnešiem
- Ja apgrozījums ceturksnī būs 1500 eiro, tad minimālās iemaksas netiks aprēķinātas
- Ja apgrozījums būs mazāks par 1500 un VID nebūs iesniegts apliecinājums, tad būs jāpiemaksā 10% pensiju apdrošināšanai
- 80% no samaksātā nodokļa ir VSAOI un no šīs daļas tiks aprēķināts VSAOI objekts, kas tiek ņemts vērā, piešķirot pakalpojumus un aprēķinot pensijas kapitālu
- Autoratlīdzības saņēmējam minimālās iemaksas aprēķinās, ņemot vērā VID deklarētos ienākumus
- 80% no samaksātā nodokļa ir VSAOI un no šīs daļas tiks aprēķināts VSAOI objekts, kas tiek ņemts vērā, piešķirot pakalpojumus un aprēķinot pensijas kapitālu

Valsts sociālās
apdrošināšanas
aģentūra

- Ja autoratlīdzība nesasniegs minimālo algu mēnesī, tad 10% pensiju apdrošināšanai veiktās iemaksas paliks pensiju I līmenī

Valsts sociālās
apdrošināšanas
aģentūra

Vai pensionāram, kas saņem autoratlīdzību būs jāmaksā 10% sociālais nodoklis?

autoratlīdzības saņēmējs, kuram
piešķirta valsts vecuma pensija vai,
kuram ir noteikta I vai II grupas
invaliditāte, nav obligāti sociāli
apdrošināms

Valsts sociālās
apdrošināšanas
aģentūra

PALDIES